

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84.—
za pol leta . K 42.—
za četrt leta . K 21.—
za 1 mesec . K 7.—
Za Ljubljano mesečno 7 K
za inozemstvo mesečno 12 K—
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 50

Zahteve delavstva.

Tržič, 20. Na današnjem delavskem shodu so bile soglasno in z odobravanjem sprejete in izražene sledeče delavske zahteve:

1.) Odločno zahtevamo, da se čimprej uveljavi naredba, s katero se delavstvu zagotavlja 1—3 tedenski plačani dopust. Izjavljamo, da se bomo z vso odločnostjo borili za to svojo zahtevo proti vsakomur, ki bi jo hotel preprečevati.

2. Zahtevamo, da se čimprej sestavi za Slovenijo delavska zbornica.

3. Vlada naj posreduje, da bodo tovarnari zidali hiše za delavska stanovanja v bližini tovarn. Vlada naj s krediti omogoči, da bodo tudi delavci sami mogli graditi lastne domove. V ta namen naj se poskrbi, da bo svet za stavbo delavskih hiš v bližini industrijskih krajev delavstvu na razpolago.

4. Splošna delavska bolniška blagajna naj se tako uredi, da bo res odgovarjala

koristim vsega delavstva, ne pa koristim kake stranke.

5. Odpravi naj se davek na gledališke predstave po deželi, ki skrbe za potrebno izobrazbo ljudstva. Vlada bi to morala celo podpirati, ne pa z davki ovirati.

6. Z največjim poudarkom ugovarjamo, da bi razni demokratsko-kapitalistični strankarji mešetarili s poverjeništvom za socialno skrbstvo. Na to mesto spada mož, ki ni zagovornik protidelavske, protisocialne kapitalistične meščanske klike, marveč je po svojem prepričanju in delovanju zagovornik delavstva.

7. Poverjeniku za socialno skrbstvo dr. Gosarju izrekamo kot svojemu delavskemu poverjeniku za njegovo delo v vladi najiskrenejšo zahvalo in vsestransko upanje. Želimo, da bi mogel premagati vse ovire ter izvesti socialne in delavstvu koristne načrte, ki jih ima in ki jih delavstvo pričakuje ter zahteva.

Razkol med komunisti.

Med seboj se zmerjajo, da niso za nič.

Ljubljana, 21. Komaj porojena komunistična stranka se že cepi. O tem smo prejeli naslednje poročilo:

Med jugoslovanskimi komunisti, ki so se komaj porodili iz razcepa socialno-demokratske stranke, se že pripravlja nov razcep. Med njimi sta dve struji: »Starini« Delić, Brudnjak, Radosevič v Zagrebu in L. Pavičević v Beogradu so za taktiko, ki jo narekujejo dane razmere in moč proletariata, za taktiko t. j. za pozitivno in stvarno delo. »Mladini« Cvijič, Horvatin in Miljuš so pa brezpogojni revolucionarji in dokazujejo, da so starini zanič in da jih je treba vreči. Radikalna struja ima svoje središče v Beogradu in hoče izvesti najstrožjo centralizacijo strankine organizacije.

»Nova Istina«, ki jo imajo doslej v rokah starini, očita mladini, da se drže iz knjige naučenih teorij in dogem, da so frazerji in šovinisti in največja ovira za pravilno razvijanje revolucionarnega gibanja. Iz tega se vidi, da je lok med obema komunističnima strujama že zelo napet in da bo prej ali slej počil.

Tako gre komunizem iz razdora v razdor, z njim in z njim gre razdejanje. Kdo bi od take stranke pričakoval rešitve?

Slovenski delavec pač ne bo šel za stranko, ki se vsak dan po dvakrat razkolje na dvoje.

—:—

Italijani zapustili Črnogoro.

LDU Beograd, 19. junija. Kakor hitro so italijanske čete izpraznile Bar, Ulcinj in drugo črnogorsko primorje, so vladne čete

takoj zasedle izpraznjeno ozemlje. Italijani so končno javno zapustili Črno goro, kjer nimajo sedaj nobenih čet več.

D'Annunzio zapusti Reko?

Rim, 20. junija. Agencija »L' Informatore della Stampa« Vest iz dobropoučenih virov zatrjuje, da se je D' Annunzio odločil s svoje strani, pa naj bo vladna odločitev kakršnakoli, da zapusti Reko, in sicer zato, ker so se enako izjavili skoraj vsi njegovi legionarji, kar bi izpodkopalo njegovo avtoriteto v očeh Rečanov in odvzelo vso estetično lepoto njegovemu septemborskemu činu (pohodu na Reko).

LDU Beograd, 20. junija. Iz Pariza javljajo, da se govori v merodajnih francoskih krogih, da bo novi italijanski zunanji minister s svojim delovanjem kmalu pokazal smeri, katere bo zasledoval v zunanji politiki Giolittijev kabinet. D' Annunzio namarava izkoristiti Giolittijev prihod, da izprazni Reko s svojimi četami in da prepuusti mesto rednim četam. On sam odpočuje v Rim, da določi pogoje za promeno reškega režima.

Narodno predstavništvo.

LDU Beograd, 19. junija 104. redni seštanek začasnega narodnega predstavništva odpravi podpredsednik dr. Ribar ob 17. Po izvršenih formalnostih vpraša poslanec Čeda Gavič predsednika skupščine, kaj namerava skleniti glede izpraznjenih mest umrlih poslancev in onih, ki so položili mandate, da bi se moglo vedeti, kdo so njihovi namestniki; nadalje zakaj poslanci, katerih mandati niso verificirani, dobivajo dnevnice. Podpredsednik dr. Ribar odgovarja, da bo pozal predsednika verifikacijskega odseka, da vse te stvari vzame v pretres. Kar se tiče vprašanja dnevnice, ima poslanec prav. Poskrbel bo, da se to vprašanje reši.

Nato vpraša posl. Jaša Prodanovič ministra za narodno zdravstvo o zidanju bolnišnice in poslanec Gjorgjevič ministra za trsta Zagreba dovoljenje, da sme one količine žita in moke, ki so ji preostale, izvoziti v inozemstvo. Minister Ninčič potrди, da je to aprovizaciji mesta Zagreba in žitnemu zavodu v Sloveniji dovoljeno zato, da moreta sedaj prodati ono količino žita in moke, ki sta ga kupila po visokih cenah

in da moreta potem čim ceneje nabaviti druge življenjske potrebščine za prebivalstvo. Posl. Gjorgjevič opozarja ministra, da odredi čim najstrožjo kontrolo, da se v to akcijo ne bodo vrnili špekulanti pod imenom aprovizacije, in da ne bodo izvažali svojega žita.

Posl. Džamonija vpraša ministra za promet, kaj misli ukreniti, da se čim prej odpravi v Bosanskem brodu naloženo blago in oglje, ki čaka že več mesecev na odpravo medtem ko je za les za Italijo na razpolago zadostno število vagonov. Minister dr. Korošec naglašja, da so vsi transporti klasificirani, n. pr. 1. vojaški, 2. preskrbovalni itd., oglje pa se nahaja na šestem mestu. Glede zlorabe obljudi, da bo izvršil preiskavo in ukrenil potrebno.

Nato preide zbornica na dnevni red. Minister za konstituantno Protič odgovarja na pripombe posamnih poslancev proti § 9. Pravi, da se vsi ugovori proti temu paragrafu morejo razvrstiti v tri skupine: 1. Zahteva se volilna pravica za ženske, 2. zahteva se volilna pravica za one naše državljane, ki imajo po mirovni pogodbi pravo opcije, 3. zahteva se volilna pravica

za one prebivalce južne Srbije, ki so glasovali leta 1915, za Srbijo, pa so se kasneje izselili in sedaj povrnili. Kar se tiče ženske volilne pravice, je vlada na stališču, da ostane pri tem, kakor sedaj, da ženske nimajo volilne pravice. Nekateri poslanci pravijo, da je to stališče vlade reakcionarno. Minister Protič pravi: Ako je temu tako, se nahajamo v dobri družbi: Niti Francija, niti Zedinjene ameriške države niso dale ženskam volilne pravice. (Poslanec Korač: To je slab primer.) Mi ne moremo dati ženskam te pravice, dokler ne ustvarimo vseh drugih ženskih pravic. Naglašja se, da se s tem odrekanjem ženske volilne pravice izključuje polovica našega prebivalstva od volilne pravice. Minister Protič konstatira, da mi nismo izključili nikogar, ker ženske dosedaj sploh niso imele volilne pravice. Tudi čas ni sedaj ugoden za uvedbo ženske volilne pravice. Najprej je treba, da zagotovimo ženskam druge pravice: gospodarske in socialne, prej kakor volilno pravico, ki je krona vseh političnih pravic. Ženska niti v rodbini ni enakopravna z moškim, niti pri nas, niti v Avstriji. Izenačenje te volilne pravice se ne sme izvesti prej, kakor da dobi ženska osnovne, socialne in gospodarske pravice. — Nadalje odgovarja minister na včerajšnji govor poslanca Barca, ki je zahteval, da se prizna volilna pravica onim državljanom, ki imajo opcijsko pravico. Govornik poudarja, da je med temi mnogo ljudi, ki so naši sodržavljeni in ki so se zadosti asimilirali, da se jim more dati volilna pravica. Kar se tiče predloga poslanca Todoroviča, se strinja s tem, da se doda dostavek k § 9, po katerem bi se vsem prebivalcem južne Srbije podala volilna pravica. — Potem predlaga predsednik dr. Ribar glasovanje. § 9 se sprejme v celoti z nekaterimi pristavki. — Sprejme se nato § 10 z besedilom odbora brez izpremembe. Pri § 11, v katerem se nahaja odstavek: »Glasovalne pravice nimajo oni, ki se nahajajo v oskrbi in invalidi«, povzame besedo poslanec Todorovič in zahteva, da je ta točka za nič ne samo za vojne invalide, temveč tudi za delavske (to je one, ki so po nezgodah pri delu postali invalidi). Minister

Protič odgovarja, da je ta točka vzeta v zakon zato, ker je glasove siromašnih ljudi lahko kupovati, ako pa gre za ono pripomoč, ki se dobiva po zakonu, je to nekaj čisto drugega. Za njim govori poslanec Subotić, ki v daljšem govoru pojasnjuje razne napake in pomanjkljivosti v členu. Pri tej priliki konstatira, da dalmatinska pokrajinska vlada ne priznava onih odredb, ki prihajajo iz Beograda, brez razlike, ali prihajajo od vlade, ali od začasnega narodnega predstavništva.

§§ 12 in 13 se spremeta brez debate z dodatkom odbora, da imajo volilno pravico vsi oni državljani, ki so v desetih letih dobili pri nas domovinsko pravico. — Pri § 14 (o kvalifikaciji poslancev govore Jaša Prodanovič, Stanejevič, ki konstatira, da je razlika med neučenim inteligencom in inteligencom politikom. Konstatira, da sta bila tudi Miloš Veliki in Karagorgjevič malo ali nič pismena, pa sta vendar ustvarila državo. Misli, da bi bilo bolje, da se ta paragraf črta. Posl. Masič govori proti kvalifikaciji. Minister Protič odgovarja, da se na te odredbe polaga velika važnost. Izžvala jih je državna potreba v svojem času in točke niso slabe. Vsled tega predlaga, da bi bilo najbolje, da se to vprašanje pusti za pozneje, da ga reši in končno likvidira kako drugo predstavništvo. Prosi narodno predstavništvo, da sprejme ta paragraf tak, kakršen je. Pri glasovanju konstatira podpredsednik dr. Ribar, da je paragraf sprejet v reakciji odbora. Debate o § 15 (uradniški paragraf, aktivna in pasivna uradniška volilna pravica) se udeležijo poslanci Masič, Miletič in Veglar. — Podpredsednik dr. Ribar zaključuje današnjo sejo ter odredi, prihodnjo sejo za 1. julij ob 16. radi potovanja Nj. Vis. prestolonaslednika v Zagreb in Ljubljano, katerega bo spremljalo več ministrov, dočim potuje drug del ministrov v Prago.

LDU Beograd, 19. junija. (Uradno.) Danes je bila ministrska seja pod predsedstvom Nj. Vis. prestolonaslednika, ki je trajala od 10.30 do 13.15. Razpravljala in rešila so se mnoga važna državna vprašanja.

Jugoslovansko - italijanska meja.

Trst, 19. junija.

Tržaški »Piccolo« je objavil te dni dopis iz Rima, v katerem pripoveduje dopisnik, da je govoril z osebo, ki zelo dobro pozna razmere v zasedenem ozemlju in ki ima tudi toliko vpliva pri vladi, da bo znala na pristojnem mestu doseči udeležitev spodaj izraženih misli. Če bi veljalo uganibanje kaj in če »Piccolov« dopis v resnici izhaja iz Rima, ne pa morda iz Trsta samega, bi se moglo reči, da je »Piccolov« informator morda sam načelnik »osrednjega urada za nove dežele«, gospod Salata; toda naj bo že stvar kakršnakoli, za jugoslovansko javnost so predvsem zanimiva izvajanja tega informatorja, ne pa oseba.

Gospod Salata ali kdorkoli se silno boji za varnost Italije proti Jugoslaviji, za varnost v Jadranu in pravi. Francija je v velikih skrbih zaradi Nemčije, Anglija se mora pripravljati na obrambo svoje azijske posesti proti boljševikom, Nemčija sanja o osveti, Madžarska ravno tako, Čehoslovaška in Jugoslovenija organizirata svoji vojski in tako dalje. Balkan ostane brez dvoma za dolgo dobo skriven vulkan. Italija se potemtakem, kakor se ne sme razorožiti, ne more in ne sme odreči niti enemu sameu kosu zemljepisno-strateške meje proti bivši Kranjski, niti pripustiti, da bi se popravila ta meja v svrhu izločitve nekoliko tisoč slovenskih rodbin iz italijanske uprave. Da bi se odrekla Italija strateški meji, pomenja za tiste, ki pozna ozemlje, za katero gre, stalno nevarnost vdora in razrušitve. Ali se je hotelo z mirom, ki se naj bi bil sklenil, morda Italijo, če bi prišlo do oboroženega spora, izpostaviti zavetju Trsta, Istre, Gorice Tolmina? Kateri Italijan bi hotel, da bi bil Trst jutri pod topovskimi streli sosednjega naroda, ki ga hočemo

imeti za prijatelja, ki pa je danes v sporu z nami?

V zadnjih pogajanjih Jugoslovenom ponujena meja ne bi bila zapora, temveč odprta vrata. Z mejo, ki sledi premirni črti, zavzemamo danes greben Alp: potemtakem bi v primeru spora naši topovi iz logaškega okrožja z višave gospodovali nad ljubljansko ravnino. Če bi se pa naša črta morala umakniti, bi potem od »stojne«, ali še slabše, od Senožec doli sovražni topovi z višave gospodovali nad našim ozemljem. Z drugimi besedami: naši sosedje bi nas ne mogli napasti, če ohranimo sedanjo zasedbo. Odtod bi imeli tudi dobiček, da bi se mogli ali takorekoč mogli razorožiti sami, ker bi to črto mogli držati s nekaterimi tisoči alpinov. Nasprotno pa, če umaknemo svojo črto, bi ne bilo treba niti 300.000 mož, da bi sovražnik, ki bi stal na grebenu, s posrečenim sunkom prodril v Trst, Pulo, na Sočo. Tako umaknjena črta bi za nas praktično ne veljala več nego soška črta, kakor smo jo imeli pred vojno.

Ali se more z ozirom na to Italijo odreči omenjeni meji? vprašuje »Piccolov« obveščevalec in poudarja, da se morajo nujno zopet lotiti tega vprašanja vse politične stranke in časopise. Končno poudarja, da bi pomenjala izguba železniškega vozlišča St. Peter, oziroma železnice Logatec—St. Peter tudi okodovanje Trsta, ki bi razmeroma ne bilo prehudo, če bi Reka ostala Italiji, gotovo pa zelo hudo, če bi Reka postala svobodno mesto pod jugoslovanskim vplivom, ki bi odvrnil proti Reki ves promet južne železnice. Zaključujoč apelira na Giolittija, češ, on, ki ima čut za stvarnost, se tedaj, ko bo moral obnoviti pogajanja z zavezniki ali naravnost z Jugosloveni, pač ne bo dal zavesti v popuščanja na črti Julijskih Alp, ki bi spravljala v resno nevarnost bodočnost domovine.

Torej na vsak način črta londonškega dogovora, ki omogoča Italijanom,

da bi z logaških hribov obvladovali s svojimi topovi središče Slovenije, Ljubljano, z vso okolico, predvsem pa seveda važno ljubljansko železniško križišče. Italijani sicer žele prijateljstva z Jugoslovenci, toda to prijateljstvo naj bi bilo, po njihovem mnenju pač takšno, da naj bi jim Jugoslovenci dajali vse, kar bi si oni pozeleli, toda ne morda zato, ker bi imeli v Italijanih resnične prijatelje, temveč le zato, ker bi

morali imeti strah pred njihovimi topovi, katerih žrela naj bi kot večni opomin gospodovalca bulila tja doli na ponižanega, pohlevnega gospodovca, Jugoslovenc. Takega prijateljstva pač zastoj pričakujejo Italijani od Jugoslovenov in smejo biti uverjeni, da pride čas, ko tudi sedanja, baje tako trdna zemljepisno-strateška črta ne bo veljala prav nič več nego nekdanja soška.

Revní otroci — žrtev socialističnih vzgojiteljev.

Ljubljana, 20. junija. Dunajski listi prabučujejo poročilo švicarskega benediktina p. Sigisberta Coray, ki je po nalogu škofa in župana v Piacenzi preiskal razmere, v katerih žive dunajski otroci v Borgonovu in Castel S. Giovanni, kamor so prišli na okrepitev na poziv in stroške milanskih socialno demokratičnih organizacij. Poročilo, ki je bilo poslano tudi sv. očetu v Rim in dunajskim oblastem, pripoveduje vnebovpijoče stvari. V Borgonovu so spali dunajski otroci od 7. do 14. leta neločeni po spolu pomešani med seboj v enem ter istem prostoru. Še-le, ko so prišli na dan prestopki proti npravnosti, in na zahtevo resnih oseb so otroke namestili v ločenih spalnicah; dečke posebej in deklice posebej. Nadzorstvo je bilo v rokah lahkomišelnih in npravnih pokvarjenih oseb, ki so se same pregrešile nad otroke. Otroci so morali nastopati pri gledaliških predstavah, peti umazane pesmi ter plesati. Oblačijo jih pri tem v rdeče kostime, in sicer

dečke kot deklice, le-te pa kot dečke. Ako se je kdo brani, je tepen. Nič boljše ni bilo v Castel S. Giovanni. Tam je nadzorstvo v rokah mlade, ločene, razbrzdane žene ki je zagrešila nad otroke nedopustne stvari.

To je le par točk iz poročila. Umljivo, da je isto zbudilo med dunajskimi starši največje razburjenje. S stvarjo se je pečal že tudi dunajski občinski svet. Socialno-demokratični podžupan Maks Winter, ki vodi celo otroško akcijo v inozemstvu in je že parkrat obiskal otroke na Italijanskem, je v svojem odgovoru rekel, da v teh dveh krajih ni bil, v ostalem pa je psoval krščanske socialce. Le-ti pa izrecno izjavljajo, da tega zločina nad dunajskimi otroci v Italiji ne pišejo na rovaš celi socialni demokraciji, zahtevajo pa seveda takojšnjega pojasnila in preiskave.

Župan Reumann je zagotovil, da bo dal vso zadevo strogo preiskati.

NAŠE RAZMERJE Z ITALIJO.

LDU Belgrad, 18. junija. »Progres« prinaša vest o novi Giolittijevi vladi in o tem, da namerava Giolitti izvesti londonski pakt ter zamenjati D'Annunzieve čete z rednimi italijanskimi četami, pri čemer piše: Kako smo imeli prav, ko smo označili prihod Giolittija kot oživiljenje italijanskih osvojitelnih teženj, dokazuje najbolj Giolittijeva nacionalistična izjava. V tej izjavi se odkrito izjavlja, da Italija odklanja vsaka pogajanja z nami za sporazum in da se hoče v bodoče naslanjati pri rešitvi jadranskega vprašanja izključno na pravice močnejšega. Mesto v njegovi izjavi, kjer govori o izmenjavi D'Annunzievih čet z rednimi, predstavlja vrhunec brezobzirnosti in izizzivanja. Ako pri tem upoštevamo vesti s Sušaka, o katerih se naša vlada sumljivo izjavlja, potem je jasno, da se danes nahajamo na prelomu v jadranskem vprašanju. Mi zahtevamo od vlade, da zavzame v najkrajšem času v narodnem predstavištvu odločno stališče napram italijanski politiki in da ukrene vse korake, da se naše pravice zavarujejo pred novimi inisliji.

LDU Trst, 18. junija. Bivši tržaški italijanski državni poslanec in vodja iredentistov v Trstu Pitacco, ki je bil v prošlem tednu v Rimu in je vodil večjo deputacijo iz zasedenega ozemlja, zlasti istrske, tržaške in goriške trgovske zbornice, in ki je intervenerjal zlasti v zadevi železniškega načrta Sveta Lucija — Predil, podaja v »Piccolo« svoje utise. Pitacco izjavlja med drugim, da mu ministrski predsednik seveda ni mogel navesti točnih podatkov o svojem programu, ker tedaj še ni bila sestavljena vlada in ker Giolitti še ni dosegel sporazuma s svojimi kolegi v ministristvu. Pitacco je imel razgovore z drugimi italijanskimi državniki. Izjave teh državnikov so mu ojačile vtis, da jadranski program novega ministristva ne bo poznal koncesij in se ne bo opiral na potrebo direktnih pogajanj z Jugoslovenci, ako ti ne bi sami s svoje strani skušali doseči direktna pogajanja. V tem primeru pa se ne bi izpremenilo ničesar, ker sedanja demarkacijska črta, ki je, kakor je znano, onstran Reke in vključuje tudi to mesto.

ZA BRAMBO RUSIJE.

LDU Kodanj, 18. junija. (DunKU) — »Berlingske Tidende« javlja iz Helsingfors: Ljenin, Trockij in minister za pravosodje Kurskij pozivljejo v posebnem manifestu stari častniški zbor, da ustavijo bojevanje na Krimu, Kavkazu in v Sibiriji in da se stavijo na razpolago sovjetski vladi v boju proti imperialistični Poljski. Ako bodo pripomogli Rusiji do zmage, bodo pomiloščeni za svoja poprejšnja dejanja v armadi Kolčaka, Denjškina in Wrangla. Sličen poziv bodo izdali tudi na mornariške častnike in na rusko inteligenco.

POTOVANJE PO JUGOSLAVIJI BREZ POTNIH LISTOV.

LDU Belgrad, 18. junija. Kakor se poroča iz ministristva za notranje stvari, ne bo v bodoče več potreba potnih listov za potovanje po naši državi. Vsak potnik pa bo moral imeti svojo legitimacijo.

PROTI BOJKOTU MAŽARSKE.

LDU Dunaj, 19. junija. (DunKU) Kakor poročajo krščansko-socialni listi, je strokovna zveza nesocialnodemokratičnih poštinih, brzojavnih in telefonskih nameščencev povodom bojkota, ki ga namera-

va uvesti mednarodna strokovna zveza proti Mažarski priredila včeraj v parlamentu zaupniško konferenco, pri kateri so udeleženci soglasno sprejeli resolucijo, po kateri člani nesocialnodemokratiške strokovne zveze ne pripoznavajo bojkota. Poročila internacionalne so po dosedanjih poročilih neresnična in ker bi bojkot narodnemu gospodarstvu zelo škodoval, izjavljajo krščanski in nacionalni, poštini, brzojavni in telefonski nameščenci, da hočejo na vsak način vzdrževati promet z Mažarsko in tedaj vse pošiljke, brzojavke in telefonske pogovore sprejemati in odpošiljati.

Politične novice.

+ Kaj pravi Cicvarić o ženski volilni pravici. »Beogradska Štampa« — mimogrede bodi rečeno, da ta zasilni skupni list belgrajskih dnevnikov, ki radi štrajka ne morejo izhajati, niti oddaleč ne doseže svoječasniš »Zagrebskih Novin« — priobčuje 18. t. m. na uvodnem mestu članek Krsta Cicvarića, urednika demokratskega »Beogradskega Dnevnika«. Članek nosi naslov »Odmah!« (Takoj!) in se poteza za — žensko volilno pravico. Ampak kako? Cicvarić piše: »Pri nas ima ženska volilna pravica eno oviro: strah pred klerikalci. Ti imajo velik vpliv na katoliško ženstvo. Priznam, da ta strah ni neosnovan. Toda ali se politična pravica ne bi mogla dati samo ženam v Šumadiji? Kakorkoli — Šumadiji se mora v političnem življenju naše razširjene očetnjave zagotoviti gotovo premoč. Ne zato, ker je Šumadija najzaslužnejša, ampak zato, ker je politično najbolj razvita, najzrelejša in najnaprednejša. In ali ne bi bilo pripravnije, zagotoviti ji to premoč na ta način, da dobi njeno ženstvo t a k o j politične pravice? ... Jaz mislim ... da bi se morala dati volilna pravica ženam v Šumadiji prej ... nego duhovnikom v Sloveniji in na Hrvaškem.« Čitatelje zagotavljamo, da se ne šalimo in da je vse to v gori navedenem listu črno na belem. Uvod — dobro polovico članka pa tvorijo zgodovinski spomini na ljubavne doživljaje politikov in državnikov. Tako so demokracije politično stvar ženstva, ki jo iz vseh sil ovirajo, še nesmrtno osmešili, ko so poslali zanjo v boj — Cicvarića. Za to nevišsko obnašanje naj se jim demokratsko ženstvo primerno zahvali.

+ Brez načela. Belgrajska »Republika« je te dni neusmiljeno razgalila demokratsko breznačelnost. Demokratska zajednica — pravi list — je imela na svojem praporu na prvem mestu napisano agrarno reformo in pridušala se je, da je to neodložljiva stvar. Danes — je agrarna reforma za demokrate zadnja briga. Kakšno gonjo zo vprizarjali demokraci proti Središnji zadrugi! Danes ve povedati »Samouprava«, da so se demokratski ministri prepričali o koristnosti in demokracičnosti te zadruge. Pa kdo bi tudi mogel misliti, da demokratski bankokraci ne bodo našli poti, da se sprijaznijo s katerokoli ustanovo, ki donša njihovim bankam profit. In potem narodno predstavištvu. Kako so demokraci dokazovali, da je to predstavištvu nesposobno in tudi neopravičeno za zakonodajno delo — danes mu priznavajo neomejeno polnomoč celo v stvareh, ki gredo na rovaš konstituante. — Končno očita »Republika« demokraci breznačelnost tudi v monarhističnem vprašanju. Po eni strani gredo z monarhi-

stično oblastjo skozi drn in strn, po drugi pa se vsiljujejo ljudem s tajnostnim zatrjevanjem, da za svojo osebo niso monarhisti itd. Se vidi, da republikanci svoje bivše tovariše v demokratski zajednici dobro poznajo.

Dnevne novice.

— Begunski vlak iz Trsta odide v Jugoslavijo v petek 25. t. m.

— Gniloba med vseučiliščno mladino v Zagrebu. Povodom volitev v Jugoslovansko akademično podporno društvo v Zagrebu prinaša »Narodna Politika« članek, v katerem odkriva veliko gnilobo med vseučiliško mladino, kakršne človek v teh krogih ne bi pričakoval. Zadnje čase se je pripetilo, da je imela policija opraviti z vseučiliščniki, ki so v kavarni ukradli srebrne namizne predmete. Drugi vseučiliščniki so svojim tovarišem pokradli obleko. V centralni akademski menzi se je takoj v začetku pomešilo 10.000 K, kateri znesek se je menzi povrnil. Dalje je dobivalo v menzi hrano 60 ljudi, ki za to niso bili opravičeni. Iz skladišča menze je bilo prodanega 200 kg sladkorja po 90 oziroma 75 K. Zadnjič je zmanjkalo iz skladišča 700 jajc, sedaj pa zopet 200 kg sladkorja in 7 stotov graha v vrednosti 15.000 K. — Uprava menze je v rokah demokratskega dijaštva. Med odborniki so ljudje, ki so si s častno besedo po krivem pridobili brezplačno ali cenejšo hrano v menzi. Neki drug odbornik je oblatil društvo v nesramni družbi in v položaju, ki ne prenese omembe v javnosti. Kam plovemo, ako je v elitnih krogih jugoslovanske mladine — med vseučiliščniki pojma časti tako globoko padel? Potem se ne čudimo, če se pripoveduje, da ima komunizem med vseučiliško mladino največ pristašev.

— Socialni roman »Naši« pripravlja za tisk Anton Matasović v Osijeku. Knjižga opisuje katoliški pokret med Hrvati.

— Velika tatvina v Zrečah. V noči od 12. na 13. t. m. sta bila ukradena v Zrečah žagar Jurij Senegačnik in kovač Franc Gregorc. Tat je napravil zelo velik plen. Kot storilec pride v poštev neki Jakob Falešić, rojen 1. 1894 v Starem Slemenču, temnorujavih las brez brk.

— Ukradena oprema. Dne 12. junija so ukradli neznan tatovi posestniku Francu Canjku v Mihovcu pri Veliki Nedelji konjsko opremo vredno 2500 kron.

— Vlom v Verovju. Dne 13. junija je bilo ukradeno posestniku Matevžu Stopinšku v Verovju pri Št. Jurju ob južni železnici obleke v vrednosti 3574 kron. Tatvino je izvedel leta 1896 v Podgorju rojeni Andrej Rabuza, srednje, močne, postave, kostanjevih las, ki škili z levim očesom; oblečen je v rjavo, ponošeno obleko. Rabuza je pobegnil iz vojaškega zapora in se klati okoli.

— Ropaski napad na Setnici. Od 6. aprila do 30. majnika letos je služil v Setnici pri posestniku Ivanu Božnarju neki neznanec 21 do 24 let star fant. Ko je šel 30. majnika Božnar z ženo k sv. maši v Polhov Gradec in sta ostali doma dekla in pestunja s 3 malimi otroci, je prišel v sobo dotični fant, pograbil je za sekuro in grozil dekli z njo, da jo bo ubil, če ne gresta precej v kamro, kar sta tudi storili in se preplašeni zaklenili. Ko je ostal ropar sam v hiši, je vlomil s sekuro v omaro za obleko, iz katere je ukradel obleke v vrednosti 2900 kron, žensko srebrno veržico, vredno 800, dva poročna prstana, vredna 800 kron, 1 srebrno krono in srebrni ruski rubelj. Ropar se postavlja za ukradeno delavsko knjižico, glasečo se na ime Matevža Bradaška z Vrhlike. Doma bo kje v celjski okolici, je precej velik, podolgatega obraza, kostanjevih las in obrvi, brk ne nosi. — Na Setnici je ropal, kakor znano, tudi Jkob Gorjanec, ki je pri zadnji porotni razpravi bil obsojen radi ropa.

— Tatvina v Dolah. Cestarju Alojziju Bezeljaku v Dolah pri Šmarju je bilo ukradeno perilo vredno 800 kron, hčeri njegovega sosedu Mariji Hribar pa krilo vredno 200 kron.

Ljubljanske novice.

Ij Meso po 10 K kilogram! Ne v Ljubljani! Pač pa v ljubljanski okolici! Mesar Ignacij Paternoster je dal oklicati pred cerkvijo v Št. Jakobu ob Savi, da bode sekla meso, in sicer goveje v torek in sredo, druge dni naprej pa koštrunovo — po 10 kron kilogram!

Ij Na olupšavo mesta se v resnici zdaj malo gleda. Na najlepšem prostoru mesta pred pošto na mestnem svetu leži že več mesecev parni kotel, vse polno vozičkov stoji tam. Tudi v drugem oziru bi bilo zelo koristno, ako bi tisti, ki so dolžni to storiti, gledali na to, da bi se ljudje v Ljubljani navadili spoštovati postavne predpise, ki predpisujejo, kako naj se na vseh javnih prostorih gleda na snago. Kdor jih ne spoštuje, naj se kaznuje, saj take kazni služijo dobro mestnemu ubožnemu zakladu.

Ij General Maister se je pripeljal včeraj v Ljubljano.

Ij Ukradene deske. Detektivni kolodvorske policijske ekspoziture so aretirali Viktorja Novška iz Ljubljane, Franca Podboja iz Preserja in Franca Zakonika s Sela, ker so ukradli z lesnega skladišča »Croatije« na Gospodarski cesti desk v vrednosti 5000 kron.

Ij Izgubljen ali ukraden je bil denar g. R. iz Zagreba med vožnjo iz Zagreba v Ljubljano ali pa v Ljubljani, Gre za 45.000 kron in sicer za 8 bankovcev po 4000 in za 12 po 400 kron; drugo je drobiž. Kdor dobi denar dobi nagrado.

Ij Mokro perilo zaplenjeno je bilo nekemu Bošnjaku, katero je očitno ukradel. Oškodovanec naj se zgleda na policijskem ravnateljstvu. Tudi zlati uhani so zvraven.

Ij Okradeni Ljubljančan, Josipu Trampušu iz Ljubljane je bil lani meseca avgusta v kolodvorski čakalnici v Središču ukraden klobuk; tat je zbežal skozi okno. Te dni je pa orožništvo v Središču zaplenilo klobuk ki je po opisu podoben klobuku, kateri je bil takrat Trampušu ukraden.

Ij Damski collier kot obesek skupno z ovratno platin veržico v podobni srca, veržica s kvadratnimi sklepi je bila ukradena. Na collierju visita dva, na drobni veržici spodaj in v sredi viseča večja briljanta, dva nekoliko manjša na spodnjem, pet pa na zgornjem krogu srca udelani.

Ij Pretep na javni cesti. Po polnoči na 20. t. m. sta se na javni cesti pred Slonom stopla vratar Leo Pirnat, ki je zdaj brez posla, in Josip Jenko, Kričala in razgrajala sta tako, da jima je policijski stražnik napovedal aretacijo, kateri se je Pirnat uprl in ga je mogel srtažnik pripeljati na stražnico le s pomočjo narednika Antona Zupana. Na stražnici pa se je Pirnat še vedno obnašal tako nasilno, da so ga morali ukleniti. Pirnatu, kateri je imel pri sebi 11.065 kron, so naložili 500 kron globe.

Ij Tatvina v restavraciji na glavnem kolodvoru. V noči od petka na soboto je bilo ukradenih iz steklenega salona in restavracijskega prostora II. razreda 22 namiznih prtov iz damastra, predvojno blago. Eni so imeli vtakano na vogalih »Bahnhof St. Peter«, drugi M. D. in K. D. Občinstvo se svari pred nakupom. Kdor izsleditatu, dobi dobro nagrado.

Ij Vlom v Ortneku. V noči na 16. junija so se splazili neznan zlikovci skozi okno v zaprti prodajalno Antonije Cvar v Ortneku št. 19. Vlomilci so iz prodajalne uropali manufakture in usnja v vrednosti 16.381 kron. Policija je pa v Ljubljani prišla Franca Žagarja, doma iz Hrvaške, ki je prodajal blago, katero je bilo ukradeno Cvarovi.

Ij Dobri »kšefti«. V Ljubljani dela zadnje dni »kšefti« nekaj nepridipravov, kateri love in oškodujejo ljudi na posebno premeten način. V menjalnici v Kolodvorski ulici je minuli teden nameravala neka kmetica zamenjati lire. Ker se ji je zdel kurz 4 K 50 vin. prenizek, je godrnjala, kar jo potegne neki mladenič in ji zasepeta, da jih bo on zamenjal po kurzu 6 kron. In kmetica je šla z njim. Peljal jo je v hotel Wilson, toda tam mu kmetica še ni nasedla, pač se mu je pa posrečilo dobiti lire od žene pred magistratom, kamor je šel, češ, da jih bo tam zamenjal, toda vrnil se ni. Kmetica je ob 350 lir. V petek je zopet neki mladenič na ravno tak način obrnil nekega kmeta, kateri je prinesel z Vrhlike v Ljubljano 2000 lir z namenom, da jih zamenja, v neki gostilni jih pa izvabita od njega dva mladeniča. Ker je dotičnik prišel v Ljubljano z namenom, da veržiz v aluto, so ga na veržizniškem uradu obsodili na 4 dni zapora in je moral plačati 200 K globe.

Narodno gledališče.

Drama.

Ponedeljek, 21. junija, Ljubosumje. Ab A. Torek, 22. junija, Ljubosumje. Ab. E. Sreda, 23. junija, Ljubosumje. Ab. C. Četrtek, 24. junija, Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Ab. izven. Petek, 25. junija, Favn. Ab. izven. Sobota, 26. junija, Ljubosumje. Ab. D. Nedelja, 27. junija, zaprto. Ponedeljek, 28. junija, Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Ab. izven.

Opera.

Ponedeljek, 21. junija, Jevgenij Onegin. Ab. E. Torek, 22. junija, Il Trovatore. Ab. C. Sreda, 23. junija, Vesele žene windsorske. Ab. B. Četrtek, 24. jun., Jevgenij Onegin. Ab. A. Petek, 25. junija, Poljska kri. Ab. izven. Sobota, 26. junija, zaprto. Nedelja, 27. junija, Slavnostna predstava o priliki poseta Nj. Visočanstva prestolonaslednika. Ponedeljek, 28. junija, Vesele žene windsorske. Ab. C.

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.